

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/45/2018
Identifikačné číslo spisu:	5113213946
Dátum vydania rozhodnutia:	21.03.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Lubor Šebo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:5113213946.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne: F. S. Y., G. N. XXX, proti žalovaným: 1/ Z. G. a 2/ Z. G., obaja bytom N.Á. XXX, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 25 C 131/2013, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 29. októbra 2015 sp. zn. 10 Co 236/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaným 1/ a 2/ nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej aj „súd prvej inštancie“) uznesením z 25. februára 2015 zastavil konanie o určenie vlastníckeho práva, ktorým sa žalobkyňa domáhala, aby súd určil, že žalovaní 1/ a 2/ nie sú vlastníckmi spornej nehnuteľnosti. Vychádzal z toho, že existuje prekážka veci právoplatne rozhodnutej (§ 159 ods. 3 O.s.p.), teda nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť (§ 104 ods. 1 O.s.p.). Uviedol, že je daná totožnosť predmetu konania, účastníkov a skutkového vymedzenia nároku v porovnaní s konaním vedeným pod sp. zn. 17C/115/2010, kde návrh bol zamietnutý pre nedostatok naliehavého právneho záujmu. V označenom konaní ako účastníci vystupovali totožné subjekty (žalobkyňa a žalovaní 1/ a 2/, a to na rovnakých procesných stranách, ako v aktuálnom konaní), rovnako totožný je predmet konania vzhľadom na rozsudový návrh - petit, čo žalobkyňa ani nespochybňovala. Konštatoval, že zamietavé rozhodnutie súdu z dôvodu nepreukázania naliehavého právneho záujmu v zásade netvorí prekážku veci právoplatne rozhodnutej; to však platí, ak tvrdený naliehavý právny záujem vychádza z iných, resp. ďalších skutočností, ktoré nastali až po právoplatnosti rozhodnutia, a ktoré predstavujú zásadne iný pohľad na právne postavenie alebo ohrozenie práv žalobcu.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej aj „odvolací súd“) uznesením z 29. októbra 2015 uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. pre vecnú správnosť. V odôvodnení uviedol, že pokiaľ ide o otázku danosti existencie prekážky veci právoplatne rozhodnutej, v prípade, že návrh na začatie konania je zamietnutý z dôvodu absencie naliehavého právneho záujmu na určení v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p., zakladá prekážku veci právoplatne rozhodnutej pre konanie, v ktorom naliehavý právny záujem

preukázaný nie je (nie je daný), samozrejme, pokiaľ nárok vychádza z rovnakých skutkových tvrdení. V predmetnej veci sa odvolací súd stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že z hľadiska danosti prekážky veci právoplatne rozhodnutej relevantné okolnosti sú dané - totožnosť účastníkov, totožnosť uplatňovaného nároku, dokonca aj totožnosť skutkových okolností, z ktorých nárok vychádza (žalobkyňou vymedzených). Otázka, či je žalobkyňa vlastníčkou pozemku K.. Č.. XXX/X o výmere 28 m², ktorá závisí od toho, či nadobudla vlastnícke právo k pozemku D. K.. Č.. XXX/X, nie je novou otázkou, resp. novou skutkovou okolnosťou, ktorá by nejako inak odôvodňovala naliehavý právny záujem na určení v zmysle návrhu žalobkyne. Z toho je zrejmé, že i dôvody naliehavosti právneho záujmu žalobkyne na požadovanom určení sú v aktuálnom konaní totožné (resp. vychádzajú z totožných argumentácií) ako v konaní vedenom (a právoplatne ukončenom) pred Okresným súdom Žilina sp. zn. 17C/115/2010 a pred Krajským súdom v Žiline sp. zn. 5 Co/395/2012. Vychádzajúc z odôvodnenia rozhodnutí súdov v pôvodnom konaní vedenom pod sp. zn. 17C/115/2010 (resp. 5Co/395/2012), žaloba žalobkyne bola zamietnutá bez vecného prieskumu pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení.

3. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie z dôvodu, že jej bola postupom odvolacieho súdu odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. a to tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu je zmätočné. Poukázala na to, že nesprávne posúdenie otázky naliehavého právneho významu v zmysle, že tento nie je daný, znamená vo svojich dôsledkoch odopretie súdnej ochrany a teda popretie samej podstaty základného práva na súdnu ochranu. Výplýva to podľa nej zo skutočnosti, že súd rozhodne o žalobe bez skúmania jej podstaty a tým odníme účastníkovi možnosť konať pred súdom. Namieta, že nakoľko sa súdy nezaoberali vecnou stránkou veci, odňali jej možnosť konať pred súdom a preukazovať existenciu jej práva. Žiada preto uznesenie odvolacieho súdu zrušiť, nakoľko spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

4. Žalovaní 1/ a 2/ vo vyjadrení k dovolaniu žiadali dovolanie odmietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd funkčne príslušný na rozhodnutie o dovolaní [§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“)] po zistení, že dovolanie bolo podané včas k tomu oprávneným subjektom, zastúpeným v súlade s ustanovením § 429 ods. 2 písm. a/ CSP, skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania, či dovolanie je procesne prípustné a dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ CSP).

6. V danom prípade bolo dovolanie podané pred 1. júlom 2016. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 CSP, ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Vychádzajúc z uvedených ustanovení, s prihliadnutím na základné princípy CSP obsiahnuté v jeho čl. 2 ods. 1, 2 a čl. 3 ods. 1, najvyšší súd posudzoval podmienky prípustnosti dovolania podľa právneho stavu účinného ku dňu podania dovolania, teda podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku.

7. Najvyšší súd už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 (viď napríklad sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 209/2015, 3 Cdo 308/2016, 5 Cdo 255/2014) uviedol, že právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred civilným súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

8. Podľa § 236 ods. 1 O.s.p. bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťať. Dôvody prípustnosti dovolania proti rozsudku vymedzoval §

238 O.s.p. a proti uzneseniu § 239 O.s.p. Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu tiež vtedy, ak v konaní došlo k závažnejším procesným vadám uvedeným v § 237 O.s.p. V danom prípade je dovolaním napadnuté uznesenie, dovolanie ale nesmeruje proti uzneseniu so znakmi niektorého z uznesení uvedených § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. Dovolanie žalobkyne teda v zmysle § 239 O.s.p. nevyvolalo účinky, ktoré by podľa právneho stavu ku dňu podania dovolania umožňovali uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

9. Dovolanie žalobkyne by bolo prípustné iba vtedy, ak v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. Žalobkyňa procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietala a vady tejto povahy ani nevyšli v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nevyplyva.

10. Žalobkyňa namietala, že v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v § 237 písm. f/ O.s.p. t.j., že účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

11. Judikatúra najvyššieho súdu sa do 30. júna 2016 ustálila v názore, že odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných práv účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv (viď napr. právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerat' do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaní na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby im bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

12. Z obsahu dovolania vyplýva, že k žalobkyňou tvrdenému odňatiu možnosti konať pred súdom malo okrem iného dôjsť v dôsledku zmätočného odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu (nepreskúmateľnosť). Najvyšší súd k tomu uvádza, že judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) považuje nepreskúmateľnosť rozhodnutia za tzv. inú vadu konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), ktorá prípustnosť dovolania nezakladá. Správnosť takého nazerania na právne dôsledky nepreskúmateľnosti potvrdzujú tiež rozhodnutia ústavného súdu o sťažnostiach proti tým rozhodnutiam najvyššieho súdu, ktoré zotrvali na právnych záveroch súladných s R 111/1998 (viď najmä aktuálne rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015 a III. ÚS 288/2015).

13. Na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Toto stanovisko bolo uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 1/2016.

14. V zmysle citovaného stanoviska bola vada nepreskúmateľnosti rozhodnutia namietaná žalobkyňou považovaná za tzv. inú vadu konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), ktorá však v súlade s doterajšou konštantnou judikatúrou najvyššieho súdu prípustnosť dovolania nezakladala (pozri napr. sp. zn. 3 M Cdo 16/2008 a 6 Cdo 84/2010, 5 M Cdo 10/2010, 3 Cdo 166/2012, 4 Cdo 107/2011). Len v mimoriadnych a ojedinelých prípadoch mohla nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu zakladat' vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., a to napríklad, ak rozhodnutie napadnuté opravným prostriedkom ako celok neobsahovalo vôbec žiadne odôvodnenie, prípadne vtedy, ak odôvodnenie malo také zásadné nedostatky, ktoré sa svojou povahou, intenzitou, významom a právnymi následkami blížila k „justičnému omylu“. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva totiž princíp právnej istoty môže ustúpiť iba výnimočne, a to za účelom zaistenia opravy základných väd alebo justičných omylov (pozri Ryabykh

proti Rusku, rozsudok z roku 2003) a napravenia „väd najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“, ale nie z dôvodu právnej čistoty (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009). Po preskúmaní spisu dovolací súd nezistil, že by v prejednávanej veci bol dôvod pre uplatnenie (ako výnimky) druhej vety stanoviska R 2/2016.

15. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu obsahuje vysvetlenie dôvodov, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie; prečo považoval za správny názor súdu prvej inštancie z hľadiska danosti prekážky veci právoplatne rozhodnutej a že dôvody naliehavosti právneho záujmu žalobkyne na požadovanom určení sú v aktuálnom konaní totožné. Potvrdzujúce rozhodnutie odvolacieho súdu (v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie) spĺňalo kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. z hľadiska formálnej štruktúry a obsahovalo aj zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok, pričom odvolací súd sa náležitým spôsobom zaoberal aj odvolacou argumentáciou žalobkyne. Odôvodnenie uznesenia odvolacieho súdu zodpovedá ustanoveniu § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. Ustanovením § 219 ods. 2 O.s.p. je odvolaciemu súdu daná možnosť vypracovania tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia. Možnosť vypracovania takéhoto odôvodnenia je podmienená tým, že odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožní s dôvodmi rozhodnutia súdu prvej inštancie, a to po skutkovej, ako aj právnej stránke. V prejednávanej veci sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie. Obsah spisu teda nedáva žiadny podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá časť predmetnej právnej vety - kedy by nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladala vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

16. Dovolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

17. Prevažná časť dovolania žalobkyne sa týka nesprávneho právneho posúdenia veci. Posúdenie otázky naliehavého právneho významu z hľadiska obsahového spadá pod činnosť spočívajúcu v právnom posudzovaní veci súdom, pri ktorej súd zistený skutkový stav podriaďuje pod skutkovú podstatu príslušnej právnej normy. Touto činnosťou súdu ale nedochádza k odňatiu možnosti strane sporu pred súdom konať, lebo právnym posúdením veci sa jej neodníma možnosť uplatnenia procesných práv v konaní v zmysle vady uvedenej v § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (viď R 43/2003).

18. Vzhľadom na uvedené možno uzavrieť, že dovolanie žalobkyne proti uzneseniu odvolacieho súdu nie je prípustné podľa § 239 O.s.p. a v dovolacom konaní sa nepotvrdila existencia žalobkyňou namietanej procesnej vady (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) a nevyšli najavo ani ďalšie procesné vady vymenované v § 237 ods. 1 O.s.p. Z týchto dôvodov najvyšší súd dovolanie žalobkyne, ako dovolanie smerujúce proti uzneseniu, proti ktorému nie je prípustné, odmietol (§ 447 písm. c/ CSP).

19. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.